ابتکار

روزنامه صبح ایران

سه‌شنبه ۳ آذر ۱۴۰۵
۱۴ جمادی‌الثانی ۱۴۴۸
۲۴ نوامبر ۲۰۲۶
سال بیست‌ودوم
شماره ۶۳۰۶
۸ صفحه
۴۰۰۰۰ تومان

«ابتکار» از پیامدهای نتایج انتخابات برای اقتصاد آمریکا گزارش می‌دهد

شکست در کنگره زلزله در وال‌استریت

صفحه ۴

«ابتکار» از تشدید حملات متقابل روسیه و اوکراین گزارش می‌دهد

جنگ پل‌ها در سایه دیپلماسی

در حالی که تلاش‌های دیپلماتیک برای پایان دادن به جنگ روسیه و اوکراین وارد مرحله تازه‌ای شده، تحولات میدانی از گسترش دامنه درگیری‌ها و افزایش حملات به زیرساخت‌های راهبردی دو کشور حکایت دارد. حملات گسترده به پل کریمه، هدف قرار گرفتن پل‌های ارتباطی کی‌یف، درگیری‌های دریایی و افزایش تحرکات نظامی در نزدیکی مرزهای ناتو، هفته‌ای پرتنش را در جنگ اوکراین رقم زده است. این تحولات در شرایطی رخ می‌دهد که نشست سران روسیه، آمریکا و چین در شنجن و رایزنی‌های کشورهای غربی درباره تضمین‌های امنیتی اوکراین، امیدهایی برای دستیابی به توافق سیاسی ایجاد کرده است. بااین‌حال، ارزیابی‌های اقتصادی و امنیتی نشان می‌دهد که مسیر پایان جنگ همچنان با موانع جدی روبه‌روست.

یکی از مهم‌ترین تحولات هفته گذشته، حملات پی‌درپی اوکراین به پل کریمه بود؛ سازه‌ای ۱۹ کیلومتری که شبه‌جزیره کریمه را به خاک اصلی روسیه متصل می‌کند و از اهمیت ارتباطی، اقتصادی و سیاسی برخوردار است. نیروهای اوکراینی از دوشنبه ۲۵ آبان حملات خود را آغاز کردند و در روزهای بعد نیز چندین مرتبه این مسیر ارتباطی را هدف قرار دادند. مقامات روسیه اعلام کردند که حملات پهپادی موجب تخریب بخش‌هایی از سازه اصلی و آسیب جدی به طاق پل شده و در نهایت تردد خودروها را متوقف کرده است. گزارش نیویورک‌تایمز نیز حاکی از آن بود که در جریان حملات موشکی و پهپادی، حدود ۲۱۳ متر از پل به درون آب سقوط کرده است. ولودیمیر زلنسکی، رئیس‌جمهور اوکراین، اعلام کرد که این عملیات با همکاری ارتش و سرویس‌های امنیتی کشورش در هفت مرحله طراحی و اجرا شده است.

شرح در صفحه ۴

پزشکیان در مراسم رونمایی از طرح مسجدمحوری و حکمرانی محلی مطرح کرد

باید تحمل یکدیگر را داشته باشیم

صفحه ۲

نخست‌وزیر قطر دوباره راهی آمریکا شد

مأموریت تازه دوحه در واشنگتن

صفحه ۴

انتقاد به سهمیه‌بندی آخرین کالایی که در سفره بی‌رونق کارگران باقی مانده

نان خالی را از کارگران دریغ نکنید!

صفحه ۶

سرمقاله

امین گودرزوند

از دولت رفاه تا دولت امنیتی؛ جنگ چگونه قرارداد اجتماعی اروپا را بازنویسی می‌کند؟

در ۲۰ نوامبر ۲۰۲۶، موجی از اعتراض‌های دانشجویی و جوانان در بیش از ۲۰ کشور اروپایی برگزار شد؛ برخی گزارش‌ها شمار کشورهای درگیر را بیش از ۲۵ کشور اعلام کردند. هم‌زمان، اتحادیه کارگری CGIL ایتالیا اعتصاب عمومی یک‌روزه‌ای را در بخش‌های عمومی و خصوصی سازمان داد. این دو رویداد، با وجود تفاوت در سازمان‌دهندگان و مطالبات، نشان دادند که مسئله جنگ و امنیت به بخشی از مناقشه گسترده‌تر بر سر اولویت‌های دولت تبدیل شده است. مطالبات مربوط به دستمزد، آموزش، خدمات عمومی و هزینه زندگی، در کنار اعتراض به افزایش مخارج نظامی، پرسشی اساسی را پیش می‌کشند: دولت تا چه اندازه می‌تواند منابع جامعه را برای امنیت خارجی بسیج کند، بی‌آنکه تعهدات اجتماعی خود را تضعیف کند؟

مسئله اصلی اروپا صرفاً افزایش بودجه دفاعی یا کوچک شدن دولت رفاه نیست؛ بلکه تغییر توازن میان امنیت نظامی و امنیت اجتماعی است. بازگشت رقابت ژئوپلیتیکی، دولت‌ها را به بازسازی ظرفیت دفاعی و صنعتی سوق داده، اما پایداری این تغییر به چگونگی تأمین منابع و توزیع هزینه‌های آن وابسته است. دولتی که از شهروندان مالیات بیشتر، پذیرش محدودیت‌های اقتصادی و آمادگی برای شرایط بحرانی می‌خواهد، باید بتواند توضیح دهد این بسیج منابع چه نسبتی با کیفیت زندگی، خدمات عمومی و فرصت‌های اقتصادی آنان دارد.

برای فهم تاریخی این رابطه، تحلیل چارلز تیلی درباره دولت‌سازی اروپا اهمیت ویژه‌ای دارد. تیلی در مقاله مشهور خود، «جنگ‌سازی و دولت‌سازی به‌مثابه فعالیتی سازمان‌یافته»، گزاره‌ای را مطرح می‌کند که به یکی از صورت‌بندی‌های ماندگار در جامعه‌شناسی تاریخی تبدیل شده است: «جنگ دولت را ساخت و دولت جنگ را ساخت.» منظور او صرفاً این نیست که جنگ به ایجاد ارتش‌های بزرگ‌تر منجر شد. جنگ‌های طولانی، حاکمان اروپایی را ناگزیر می‌کرد منابع مالی و انسانی بیشتری گردآوری کنند، مالیات‌گیری را گسترش دهند، دستگاه اداری بسازند و کنترل سرزمینی خود را افزایش دهند. به این ترتیب، جنگ به یکی از موتورهای تمرکز قدرت و شکل‌گیری ظرفیت دولت مدرن تبدیل شد.

اما اهمیت تحلیل تیلی فقط در توضیح گسترش قدرت دولت نیست؛ مسئله مهم‌تر، رابطه میان استخراج منابع و مقاومت اجتماعی است. تأمین هزینه‌های جنگ بدون دریافت منابع از جامعه ممکن نبود و این فرایند همواره با مقاومت، منازعه و چانه‌زنی همراه می‌شد. گروه‌هایی که منابع مالی و انسانی در اختیار دولت قرار می‌دادند، به‌تدریج برای به رسمیت شناخته شدن مطالبات خود نیز بسیج می‌شدند. در برخی مسیرهای تاریخی، همین کشمکش‌ها به گسترش مشارکت سیاسی، محدود شدن قدرت حاکمان و شکل‌گیری حقوق تازه انجامید. بااین‌حال، این پیامدها خودکار نبودند؛ دولت‌سازی نظامی الزاماً به دموکراسی یا حقوق اجتماعی منتهی نمی‌شد. نتیجه به توازن قدرت میان حاکمیت و گروه‌های اجتماعی و توانایی آن‌ها برای سازمان‌دهی و مطالبه‌گری بستگی داشت.

این تمایز در فهم شکل‌گیری دولت رفاه اروپا اهمیت اساسی دارد. اگرچه برخی نظام‌های بیمه اجتماعی و حمایت از نیروی کار از اواخر قرن نوزدهم پدید آمده بودند، تثبیت و گسترش آن‌ها عمدتاً پس از جنگ جهانی دوم صورت گرفت. این تحول صرفاً حاصل رشد اقتصادی نبود؛ تجربه جنگ، ضرورت بازسازی جوامع و افزایش مطالبه امنیت اجتماعی نیز در آن نقش داشتند. به این ترتیب، دولت رفاه به بخشی از توافق تاریخی نظم اروپای غربی تبدیل شد؛ توافقی که امنیت را نه‌فقط در حفاظت از مرزها، بلکه در تأمین معیشت و دسترسی به خدمات عمومی تعریف می‌کرد.

بازگشت رقابت نظامی، توافق پیشین درباره توازن میان امنیت و رفاه را با چالش مواجه کرده است. اعضای ناتو در نشست لاهه، ژوئن ۲۰۲۵، متعهد شدند تا سال ۲۰۳۵ سالانه پنج درصد تولید ناخالص داخلی خود را به دفاع و حوزه‌های مرتبط با امنیت اختصاص دهند؛ شامل ۳.۵ درصد برای دفاع اصلی و ۱.۵ درصد برای زیرساخت‌های حیاتی، امنیت سایبری، آمادگی مدنی و تقویت صنایع دفاعی. این تعهد الزاماً به معنای کاهش هزینه‌های اجتماعی نیست، اما در شرایط رشد اقتصادی محدود و بدهی عمومی بالا، تأمین مالی آن می‌تواند رقابت بر سر منابع عمومی را تشدید کند.

در این نقطه، مفهوم «حرکت دوگانه» کارل پولانی نیز به تحلیل کمک می‌کند. پولانی در کتاب «دگرگونی بزرگ» نشان می‌دهد که گسترش منطق بازار، واکنشی اجتماعی برای حفاظت از جامعه در برابر پیامدهای آن به وجود می‌آورد. با استفاده از این چارچوب می‌توان واکنش امروز جامعه اروپا را نیز بررسی کرد: هنگامی که اولویت‌های امنیتی با فشار بر خدمات عمومی، دستمزدها و فرصت‌های اقتصادی همراه می‌شوند، جامعه خواهان بازگرداندن تعادل میان الزامات دولت و نیازهای اجتماعی می‌شود. بنابراین اعتراض به سیاست‌های بودجه‌ای را نباید الزاماً مخالفت با اصل دفاع دانست؛ این اعتراض می‌تواند مطالبه‌ای برای تعیین حدود هزینه‌ای باشد که جامعه حاضر به پرداخت آن است.

این مناقشه یک بعد راهبردی دیگر نیز دارد. ظرفیت دفاعی اروپا به همان زیرساخت اقتصادی، صنعتی و انسانی وابسته است که سیاست‌های عمومی باید از آن حفاظت کنند. صنایع دفاعی برای توسعه فناوری‌های پیشرفته به مهندسان، پژوهشگران، نیروی فنی ماهر و دانشگاه‌های توانمند نیاز دارند.

ادامه در صفحه ۲

غلامرضا نیکخواه، بازیگر خاطره‌ساز سینما و تلویزیون درگذشت

مردی که خنده‌هایش ماندگار شد

همین صفحه

«ابتکار» از نشست خبری سخنگوی وزارت خارجه گزارش می‌دهد

شروط تهران روی میز دیپلماسی

نشست هفتگی سخنگوی وزارت امور خارجه در شرایطی برگزار شد که تحولات منطقه‌ای، آینده مذاکرات ایران و آمریکا و وضعیت امنیتی خلیج فارس همچنان در کانون توجه قرار دارد. اسماعیل بقایی در این نشست ضمن تشریح مواضع تهران درباره تنگه هرمز، محاصره دریایی و تعهدات واشنگتن، تأکید کرد که بازگشت امنیت به منطقه در کوتاه‌ترین زمان ممکن امکان‌پذیر است، مشروط بر آنکه آمریکا به تعهدات خود عمل کند. او همچنین به موضوع عضویت ایران در معاهده منع گسترش سلاح‌های هسته‌ای، بیانیه مشترک قطر و آلمان، نشست سه‌جانبه چین، روسیه و آمریکا و تحولات قفقاز جنوبی پرداخت. مجموعه این مواضع نشان می‌دهد که تهران همچنان بر پیگیری راهکارهای دیپلماتیک در کنار حفظ مطالبات امنیتی و اقتصادی خود تأکید دارد.

شروط تهران برای بازگشایی هرمز

بقایی درباره اظهارات اخیر وزیر امور خارجه مبنی بر امکان بازگشایی سریع تنگه هرمز گفت که جمهوری اسلامی ایران در اجرای تعهدات خود جدی است و در صورت پایبندی طرف مقابل به توافقات، می‌تواند در کوتاه‌ترین زمان ممکن اقدامات لازم را انجام دهد.

وی توضیح داد که این موضع به معنای نادیده گرفتن پیچیدگی‌های اجرایی نیست، بلکه بر آمادگی تهران برای اجرای تعهدات متقابل تأکید دارد. به گفته او، رفع تحریم‌ها، توقف محاصره دریایی و اجرای تعهدات پذیرفته‌شده آمریکا در تفاهم اسلام‌آباد از مطالبات اصلی ایران محسوب می‌شوند.

سخنگوی وزارت خارجه همچنین محاصره دریایی را از دیدگاه ایران اقدامی مغایر حقوق بین‌الملل توصیف کرد و گفت تصمیمات لازم برای مقابله با آن در مراجع عالی کشور اتخاذ شده است. او افزود که مجموعه‌ای از اقدامات سیاسی، دیپلماتیک و دفاعی متناسب با شرایط در دستور کار قرار دارد و زمان اجرای آنها را مراجع مسئول تعیین خواهند کرد. بقایی در پاسخ به پرسشی درباره احتمال اقدام نظامی آمریکا نیز تأکید کرد که ایران در برابر تهدیدهای احتمالی از ظرفیت‌های دفاعی خود استفاده خواهد کرد. وی تهدیدهای واشنگتن را موضوعی تازه ندانست و بر ضرورت پرهیز از اقداماتی که موجب تشدید تنش منطقه‌ای می‌شوند، تأکید کرد.

واکنش تهران به موضع قطر

یکی دیگر از محورهای مهم نشست، بیانیه مشترک آلمان و قطر درباره ایران بود. بقایی انتشار این بیانیه را تعجب‌آور و تأسف‌بار خواند و اعلام کرد که تهران انتظار نداشته قطر، به‌عنوان کشور همسایه و یکی از بازیگران فعال در میانجی‌گری‌های منطقه‌ای، با چنین مواضعی همراه شود.

او گفت ادعاهای مطرح‌شده در بیانیه از نظر جمهوری اسلامی ایران پذیرفتنی نیست و کاردار قطر در غیاب سفیر این کشور به وزارت امور خارجه احضار شده است تا اعتراض رسمی تهران به اطلاع دوحه برسد. بااین‌حال، سخنگوی وزارت خارجه تصریح کرد که تلاش‌های میانجی‌گرانه قطر و پاکستان همچنان ادامه دارد. این موضع نشان می‌دهد که اختلاف بر سر بیانیه اخیر، دست‌کم در سطح مواضع اعلام‌شده، به معنای توقف کامل مسیرهای ارتباطی و دیپلماتیک نیست.

بقایی درباره اظهارات متناقض مقام‌های آمریکایی پیرامون مذاکرات نیز گفت که واشنگتن باید دیپلماسی را بر مبنای پذیرش حقوق متقابل و گفت‌وگوی منصفانه دنبال کند. او تأکید کرد که از نگاه تهران، مذاکره نمی‌تواند صرفاً ابزاری برای تحمیل خواسته‌های یک‌جانبه باشد.

پرونده هسته‌ای و آینده ان‌پی‌تی

سخنگوی وزارت امور خارجه در بخش دیگری از نشست به بحث‌های مطرح‌شده درباره احتمال خروج ایران از معاهده منع گسترش سلاح‌های هسته‌ای پرداخت. او اعلام کرد که تاکنون هیچ تصمیم رسمی درباره خروج از این معاهده به وزارت امور خارجه ابلاغ نشده است. بقایی با اشاره به سابقه عضویت ایران در ان‌پی‌تی از سال ۱۹۷۰ گفت که تهران همچنان به تعهدات خود در چارچوب این معاهده پایبند است. بااین‌حال، او از عملکرد برخی قدرت‌های هسته‌ای انتقاد کرد و معتقد بود که برخوردهای دوگانه، پرسش‌هایی جدی درباره کارآمدی سازوکارهای بین‌المللی ایجاد کرده است. وی همچنین تأکید کرد که تصمیم‌گیری درباره سیاست هسته‌ای و موضوعات مرتبط با امنیت ملی، در صلاحیت نهادهای مسئول جمهوری اسلامی ایران است. به گفته او، تهران با کشورهای دوست از جمله چین و روسیه مشورت می‌کند، اما تصمیمات نهایی را مستقل و بر اساس منافع ملی اتخاذ خواهد کرد.

تصمیم درباره ایران در تهران

بقایی درباره نشست سه‌جانبه رؤسای جمهور آمریکا، چین و روسیه در شنژن نیز توضیح داد که تهران پیش و پس از برگزاری نشست با مسکو و پکن در ارتباط بوده است. او گفت گفت‌وگو درباره موضوعات بین‌المللی در چنین نشست‌هایی طبیعی است، اما تصمیم‌گیری درباره آینده ایران صرفاً در تهران انجام می‌شود. سخنگوی وزارت خارجه همچنین درباره تحولات قفقاز جنوبی و طرح موسوم به «مسیر ترامپ برای صلح و رفاه» اعلام کرد که ایران از گسترش ارتباطات اقتصادی منطقه حمایت می‌کند، مشروط بر آنکه تغییرات ژئوپلیتیکی یا حضور نیروهای خارجی، امنیت مرزهای کشور را تهدید نکند.

او افزود که مقام‌های ارمنستان درباره عدم استقرار نیروهای نظامی و امنیتی در مجاورت مرزهای ایران اطمینان‌هایی داده‌اند، اما تهران همچنان تحولات را با دقت پیگیری خواهد کرد.

لبنان و همکاری‌های منطقه‌ای

در بخش دیگری از نشست، بقایی در واکنش به اظهارات رئیس‌جمهور لبنان، بر احترام ایران به حاکمیت و تمامیت ارضی این کشور تأکید کرد. وی گفت تهران خواهان روابط مناسب با بیروت است و حمایت از امنیت و ثبات لبنان را از اصول سیاست منطقه‌ای خود می‌داند.

سخنگوی وزارت امور خارجه همچنین اعلام کرد که نشست سران سازمان همکاری اقتصادی اکو روزهای دوازدهم و سیزدهم آذر در تهران برگزار خواهد شد و انتظار می‌رود کشورهای عضو در سطوح عالی در آن حضور یابند.

او در پایان با اشاره به ضرورت توقف درگیری‌ها در همه جبهه‌ها تأکید کرد که هرگونه توافق پایدار باید امنیت منطقه را به‌صورت یک مجموعه به‌هم‌پیوسته در نظر بگیرد. برآیند مواضع مطرح‌شده در این نشست نشان می‌دهد که تهران ضمن تأکید بر استقلال تصمیم‌گیری و حفظ توان دفاعی، همچنان اجرای تعهدات متقابل و استفاده از ظرفیت دیپلماسی را از عناصر اصلی مدیریت تنش‌های جاری می‌داند.

خبر

برنامه عربستان برای جبران موشک‌های رهگیر

ریاض دست به دامن اوکراین و کره‌جنوبی شد

عربستان سعودی که طی دهه‌های گذشته یکی از بزرگ‌ترین خریداران تسلیحات آمریکایی بوده، اکنون برای تقویت توان دفاع هوایی خود به دنبال همکاری با کشورهای دیگری از جمله اوکراین و کره جنوبی است. افزایش حملات موشکی و پهپادی، کاهش ذخایر موشک‌های رهگیر و هزینه سنگین سامانه‌های دفاعی غربی، ریاض را به بازنگری در سیاست خرید تسلیحات واداشته است. این تغییر رویکرد در شرایطی رخ می‌دهد که تحولات نظامی منطقه، ضرورت دستیابی به سامانه‌های ارزان‌تر و افزایش ظرفیت تولید داخلی را برای عربستان برجسته کرده است.

به گزارش لس‌آنجلس تایمز، عربستان که سال‌ها بخش قابل‌توجهی از تجهیزات نظامی خود را از آمریکا تأمین می‌کرد، اکنون در تلاش است منابع خرید تسلیحات را متنوع کند. ریاض پیش از آغاز جنگ آمریکا و اسرائیل علیه ایران، قراردادی ۳.۲ میلیارد دلاری برای خرید سامانه‌های دفاع موشکی از کره جنوبی امضا کرده بود.

پس از برقراری آتش‌بس میان ایران و آمریکا و تشدید مجدد درگیری‌ها با انصارالله یمن، عربستان قراردادی برای تأمین پهپادهای رهگیر کم‌هزینه با اوکراین منعقد کرد. این کشور همچنین همکاری‌های دفاعی با یونان، پاکستان، ترکیه، انگلیس و مصر را دنبال می‌کند.

هدف ریاض صرفاً خرید تجهیزات جدید نیست؛ بلکه انتقال فناوری و توسعه ظرفیت تولید داخلی نیز در برنامه‌های دفاعی آن جای گرفته است. شرکت‌های نوپای نظامی عربستان نیز با همکاری شرکای خارجی، تولید تجهیزات ارزان‌قیمت را در دستور کار قرار داده‌اند.

یکی از مهم‌ترین مشکلات عربستان، اختلاف چشمگیر میان هزینه حملات پهپادی و قیمت تجهیزات رهگیری است. براساس گزارش منتشرشده، هر موشک رهگیر پاتریوت حدود چهار میلیون دلار و هر موشک سامانه تاد نزدیک به ۱۲ میلیون دلار هزینه دارد؛ درحالی‌که برخی پهپادهای مهاجم با چند ده هزار دلار تولید می‌شوند.

این اختلاف هزینه زمانی اهمیت بیشتری پیدا می‌کند که برای مقابله با یک پرتابه، گاهی دو موشک رهگیر شلیک می‌شود. چنین الگویی علاوه بر تحمیل هزینه‌های مالی، ذخایر دفاعی را نیز به‌سرعت کاهش می‌دهد.

براساس برآورد تحلیلگران، عربستان تا ماه ژوئیه حدود ۸۶ درصد ذخایر موشک‌های رهگیر خود را مصرف کرده بود. البته میزان دقیق موجودی این تسلیحات محرمانه است و این رقم برآوردی مستقل محسوب می‌شود.

اگرچه کنگره آمریکا سفارش ۹ میلیارد دلاری عربستان برای خرید ۷۳۰ موشک پاتریوت را تصویب کرده، محدودیت ظرفیت تولید و زمان طولانی تحویل همچنان مشکل‌ساز است. تولید هر موشک رهگیر پیشرفته ممکن است بین ۲۴ تا ۳۰ ماه زمان ببرد.

در همین راستا، عربستان آزمایش سامانه‌های رهگیر اوکراینی از جمله محصولات شرکت اسکای‌فال را آغاز کرده است. گزارش‌ها از موفقیت اولیه این آزمایش‌ها حکایت دارند، اما تجهیزات مذکور هنوز به‌صورت عملیاتی مستقر نشده‌اند.

در مجموع، تحولات اخیر نشان می‌دهد که ریاض در کنار حفظ همکاری تسلیحاتی با واشنگتن، به دنبال کاهش وابستگی و دستیابی به گزینه‌های متنوع‌تر است. موفقیت این راهبرد به توان تولید داخلی، انتقال فناوری و دسترسی پایدار به تجهیزات دفاعی بستگی خواهد داشت.

غلامرضا نیکخواه، بازیگر خاطره‌ساز سینما و تلویزیون درگذشت

مردی که خنده‌هایش ماندگار شد

سینما و تلویزیون ایران روز دوشنبه دوم آذرماه یکی از چهره‌های محبوب و خاطره‌ساز خود را از دست داد. غلامرضا نیکخواه، بازیگر پیشکسوتی که چندین دهه با نقش‌آفرینی‌های شیرین و طنزهای ماندگارش لبخند بر لب مخاطبان نشانده بود، در ۷۸سالگی بر اثر سکته قلبی درگذشت. خبر درگذشت او برای نسلی از مخاطبان تلویزیون که با مجموعه‌های طنز دهه‌های گذشته خاطره دارند، یادآور لحظات خوشی بود که این هنرمند با بازی‌های متفاوت خود رقم زده بود.

به گزارش ایسنا، نیکخواه برای شرکت در مراسم درگذشت برادرش به شیراز سفر کرده بود که بر اثر ایست قلبی جان باخت. خانه سینما این خبر را تأیید کرد و در پیامی، درگذشت این هنرمند را به خانواده، همکاران و دوستدارانش تسلیت گفت. براساس گزارش‌های منتشرشده، قرار است پیکر این بازیگر از شیراز به تهران منتقل شود. مجموعه تئاتر شهر و خانه هنرمندان ایران نیز با انتشار پیام‌هایی، یاد و خاطره او را گرامی داشتند.

غلامرضا نیکخواه، متولد نخستین روز فروردین ۱۳۲۷، فعالیت هنری خود را سال ۱۳۴۵ از تئاتر بوشهر آغاز کرد. او پس از ورود به تلویزیون، با حضور در مجموعه‌هایی مانند «نوروز ۷۲»، «پرواز ۵۷»، «جنگ ۷۷»، «مرد هزارچهره»، «بزنگاه» و «قهوه تلخ» به یکی از چهره‌های آشنای طنز تبدیل شد.

همکاری با مهران مدیری و رضا عطاران، بخش مهمی از کارنامه هنری او را شکل داد. نیکخواه با چهره‌ای جدی، بیان خاص و توانایی خلق موقعیت‌های کمیک، بدون نیاز به اغراق در بازیگری، مخاطبان را می‌خنداند. حضور او در برنامه «جوکر» نیز بار دیگر محبوبیتش را میان نسل جدید تماشاگران افزایش داد.

این هنرمند در فیلم‌هایی همچون «فسیل»، «هتل»، «آینه بغل»، «بخارست» و «رحمان ۱۴۰۰» نیز نقش‌آفرینی کرد و تا واپسین سال‌های زندگی همچنان فعال بود.

درگذشت نیکخواه تنها خاموشی یک بازیگر طنز نیست؛ بلکه وداع با بخشی از خاطرات مشترک چند نسل از ایرانیان است. هنرمندی که سال‌ها با سادگی، صمیمیت و شیرینی حضورش خنده آفرید و اکنون نقش‌های ماندگارش، یادآور روزهایی خواهد بود که قاب تلویزیون با حضور او رنگ دیگری داشت.